

ДЖЕРЕЛА ФОРМУВАННЯ ДОХОДІВ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Бутенко В.В.

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та моделювання ринкових відносин

Донецький А.Ю.

студент 2 курсу, напряму підготовки «фінанси і кредит»
Одеський національний університет імені І.І.Мечникова
м. Одеса, Україна

На сучасному шляху розвитку України в напрямках європейської інтеграції та децентралізації політика держави потребує змін та покращення в усіх сферах економіки. Особливої уваги потрібно надати джерелам формування доходів місцевих бюджетів. Податкові надходження повинні стати важливим інструментом зміцнення фінансової бази місцевого самоврядування. В Україні усі місцеві податки та збори сплачувались платником у сфері послуг (курортний, ринковий збори та збір за припаркування автотранспорту тощо) і нематеріального виробництва (податок з реклами, збір за проведення кінозйомок і телезйомок). Тому вони малоефективні з фіскального погляду через відсутність належної бази оподаткування. Сфери послуг і нематеріального виробництва в Україні досить слабозвинені. Причому базу оподаткування в них легко приховувати. Це також зумовлювало необхідність оптимізації переліку місцевих податків і зборів.

На думку вітчизняних вчених база місцевих податків та зборів до 2011 року була застарілою та потребувала змін та реформ згідно до сучасних умов.

Після прийняття у 2010 році Податкового кодексу України до місцевих було віднесено два види податків і 3 види зборів. Місцеві податки:

- 1) податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки
- 2) єдиний податок.

До місцевих зборів належали:

- 1) збір за провадження деяких видів підприємницької діяльності;
- 2) збір за місця для паркування транспортних засобів;
- 3) туристичний збір.

З 1 січня 2015 року склад місцевих податків і зборів змінився. До місцевих податків належать:

- 1) податок на майно;
- 2) єдиний податок.

До місцевих зборів у 2015 році відносять:

- 1) туристичний збір;
- 2) збір за місця для паркування транспортних засобів.

Хоча кількість та ставки податків і зборів за останньою редакцією Податкового Кодексу України фактично не змінилися, надходження до місцевих бюджетів збільшились. Проте цих надходжень не вистачає на покриття усіх видатків місцевих бюджетів, тому було надано із Державного бюджету місцевим дотаціям та субвенціям.

Міжбюджетні трансферти виступають ще одним вагомим джерелом доходів місцевих бюджетів, яке підтримує збалансованість місцевих бюджетів. Так, загальний обсяг трансфертів з Державного бюджету місцевим бюджетам на 2017 р. становить 224,4 млрд. грн.. Так до основних міжбюджетних трансфертів відносять:

- дотацію вирівнювання – міжбюджетний трансферт на вирівнювання дохідної спроможності бюджету, який його отримує;
- субвенції – міжбюджетні трансферти для використання на певну мету в порядку, визначеному органом, який прийняв рішення про надання субвенції;
- кошти, що передаються до державного бюджету та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів;
- додаткові дотації – міжбюджетні трансферти на вирівнювання фінансової забезпеченості місцевих бюджетів; на компенсацію втрат доходів місцевих бюджетів, що не враховуються при визначенні обсягу міжбюджетних трансфертів, унаслідок надання пільг, встановлених державою; інші додаткові дотації.

Бюджетний кодекс окремо не визначає поняття «дотація». З досвіду практики дотація є ефективним методом бюджетного регулювання, який визначає річну фіксовану суму коштів, що виділена з бюджету вищого рівня на безповоротній основі для збалансування бюджету нижчого рівня у випадках перевищення його видатків над доходами і терміном на 1 рік.

Провідним чинником успішної реалізації завдань місцевого самоврядування є чітке визначення необхідного обсягу фінансових ресурсів будь якого територіального утворення. Також важливою умовою ефективного розвитку бюджетної системи країни є реальна децентралізація державних фінансів, відмова від без цільових трансфертів, перехід до системи цільових трансфертів спрямованих на компенсацію видатків органів місцевого самоврядування в результаті реалізації ними делегованих функцій.

Література:

1. Концепція реформування податкової системи України. Схвалена розпорядженням КМУ від 19 лютого 2016 року № 56-р // Офіційний вісник України. – 2016. – № 13. – С.26.
2. Бюджетний кодекс України №2456-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua>
3. Демчак Р. Бюджетна децентралізація є основним чинником економічної безпеки держави /Р. Демчак // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://solydarnist.org/?p=15037>